

slednja naveza. Kmalu se prikaže prva, nato druga... Promet je prav gost in izkaže se, da je poleg nas še nekaj slovenskih navez. Vrh kljub velikosti postaja tesen. Nekateri postopamo okrog, drugi si poiščejo prostor za počitek, tretji imajo kje v bližini težave z želodcem. Nekemu dekletu se izvije iz telesa stresajoče hlipanje od veselja, ker ji je uspelo priti na vrh.

Sonce postalo vedno bolj zlato in mi trije smo že eno uro na vrhu. V zavetrju je samo šest stopinj pod ničlo, razgled je sijajen. »Višje, kot sem, v Evropi ne morem,« si mislim. »Danes nas imajo bogovi radi!«

Vendar je treba dol, kajti tudi še tako lepe pesmi je enkrat konec.

Vračamo se po ledeniku Bosson. Takega, tako razbitega, nisem videla še nobenega. Sem in tja pogledamo v zelene, globoke

in silne razpoke, ki se jim pazljivo izogibljemo. Zadnji del poti do srednje postaje žičnice na Midi, ki je že po suhem, skoraj tečemo. Zakaj tečemo in kje smo po enajstih urah hoje dobili še te moči, nam ni jasno. Ampak že ob treh popoldne je prva skupina v taboru. Gvido, ki je dva tovariša spremil z Gouterja v dolino in tako ni bil na vrhu, nam pride ves vesel naproti. V taboru ni čestitk ne konca ne kraja, še zlasti potem, ko se vrnejo še ostali. Vesel klepet in podoživljanje ture se poleže šele tja proti polnoči...

Naslednji dan je navaden dan. No, vendarle ni čisto navaden: dan po Mont Blancu je, že precej oblačen, pripravljajo se na dež. Misli so še vedno v strminah bele gore, kot da ne dojamemo, da je bil vrh resnica.

In v petek zjutraj smo doma.

DOLGO POTOVANJE NA SEVER EVROPE

NORVEŠKA — DEŽELA VODA

JOŽE BORAK

Te vtise bi moral popisati malo prej ali pa kar med popotovanjem. Pozneje je v sebi le težko najti pravo možnost za objektivno pisanje. Po določenem času doživljaš pot, ki si jo prepotoval, drugače: izginejo slabe plati in težave, ki so bile, ostane le lepota.

Norveška je za nami. Spoznali smo jo kot hiteči popotniki. Je enkratno lepa, pravo carstvo vodá: vode vseh barv, oblik, stanj

in razsežnosti. Dež je »naš prijatelj«, ki z vetrom naglo spreminja vreme in naše razpoloženje v skupini, ki je povezana in stkana v kombiju. Jezera so večbarvna: njihove barve so odvisne od tega, kako daleč ali od kod pritekajo vanje vode, ki jih ustvarjajo. Hudourniki in reke — te pa so povsod krasne, peneče se, drzno lomeč odpor v svojem vihravem teku, ki se večkrat okraši z belino slapov, kapljicami, zvokom, ki meji na melodijo. Če si bolj radoveden in slediš njihovemu izvoru, občuduješ ledenike, ki se na robovih ali izteklih lomijo. Gmote ledu in snega postajajo čudovite variacije modre in bele barve. Prvi stik z morjem le občutimo v noči, na trajektu, ki nas vodi iz danskega Friderikshavna v švedski Göteborg. Morje doživim prek vetra, v krasni noči: na trajektu se zaprem v spalno vrečo, noč je, veter z morja, tiho delovanje močnih ladijskih motorjev — in že nad 1500 kilometrov naporne poti je za meno.

Pot nas je peljala iz Danske prek Göteborga na Norveško, v Oslo, v narodni park Jotunheimen, kjer je bil naš cilj najvišji vrh Galdhøpiggen (2470 m). Nato smo šli do vzhodne obale, k fjordom, v mesto Ålesund, ki je bila naša najbolj severna točka, ter ob obali navzdol skozi mesto Bergen do Kristiansanda in s trajektom na Dansko. V štirinajstih dneh 6500 kilometrov poti!

Bežno smo si ogledali mesta na poti do Jotunheimena, tudi Oslo, ki je enkratno lepo, odprto mesto in sploh ne daje vtisa glavnega mesta, središča ene od evropskih držav.

Rjuho prinesite s seboj!

V kočah Nemškega planinskega društva (DAV) poteka velika akcija, da bi obiskovalci bodisi prinesli s seboj bodisi kupili v koči lanene »spalne vreče«, ki bi jih potem odnesli s seboj. Tako bi vsak obiskovalec prispeval svoj nov delež k varovanju gorskega okolja, ko oskrbnikom planinskih koč ne bi bilo treba prati rjuh.

Marsikdo, ki hodi v gore, se pritožuje nad umazanimi rjuhami in odejami. Seveda planinske kočje niso hoteli, da bi za vsakim obiskovalcem zamenjali rjuhe, na katere legajo od poti prepoteni in umazani planinci pogosto kar oblečeni. Marsikomu ni prijetno leči na takšno posteljo ali skupno ležišče. Včasih, pred desetletji, so seveda prav tako redko menjali rjuhe, vendar v gore ni hodilo toliko ljudi, zato je bila higiena vendarle nekoliko boljša.

V nemških planinskih kočah prodajajo iz rjuh sešite vreče po 15 mark; zjutraj jo novi lastnik zloži v nahrbtnik, saj komajda kaj tehta — in jo ima praktično za vse življenje, da spi na svojem in da mu ni neprijetno, ko leže v posteljo.

Morda bi lahko o taki pobudi premislili tudi v slovenski planinski organizaciji, medtem ko nekateri planinci že takointako hodijo po gorah s tem »rekvizitom«.

Poglaviten cilj ormoške sedemčlanske ekipe je bil planinski—Galdhopiggen. Srečanje severnoevropskimi gorami je bilo presenetljivo: pričakovali smo krotkejšo gore z manj izrazitimi vrhovi, opravili pa smo skoraj poznojesensko alpsko turo. Razgledovali smo se po vršacih, ki molijo iz snega in ledu. Galdhopiggenov ledenik prehaja s svojim severnovzhodnim robom naravnost v ledeniško jezero in ker je poleg smučišča, je mogoče zasmučati tudi po njem. Na vrhu, ki je bil tistega lepega dne cilj še mnogih iz Evrope, je lep bivak, da se spočiješ, umakneš pred vetrom in okrepeš.

Po celodnevni naporni turi smo se vrnili v tabor. Tu, v ozki dolini, stisnjeni med masiv Galdhopiggena in Glittertinda, so taborili še mnogi, tam pa je tudi koča. Neki Angleži so postavili celo tabor za svoj planinski naraščaj.

Med popotovanjem na zahodno obalo, v objem fjordov, nam je kisló vreme severnega julija večkrat prekrizalo načrte ali pa skazilo razpoloženje.

Iz pristanišča Alesund, ki je bila naša najbolj severna točka, smo začeli »odštevati« kilometre po zahodni obali.

Mnogo sem pričakoval od srečanja z velikim morjem — Atlantikom. Taborili smo nad atlantsko obalo: sonce je zahajalo počasi, počasi, in ko je zašlo, je še vedno ostala svetloba, ostale so svetle noči, ko izgubiš običajen občutek za mejo med

dnevom in nočjo. Občutek sem imel, da so se fjordi, bolj ko smo se jim trudili približati, oddaljevali našemu občudovanju. Še lepše bi jih bilo gledati iz zraka ali pluti po njih.

Popotniki smo, srečujemo tudi druge, a ta srečanja so le bežna. Severnjaki niso temperamentni, mirnejši so, delujejo zelo zadovoljni, a za razliko od Švicarjev znajo uživati življenje, le da nekoliko drugače kot mi. Njihova mesta so čudovita, hiše so polne barv, obarvane so tudi obale ob jezerih, ob morju. Preseneča skladnost, urejenost njihovih mest, prevladujoča tradicionalna gradnja, pametni posegi v prostor. Če so že gradnje odvisne, ali je res tudi značaj ljudi tako usodno odvisen od podnebja?

Družba napredka je tam, za napredek pa je treba imeti kolektivno željo, zaupanja državljanov vreden politični sistem (demokracijo), do dela spoštljive in kulturne državljanke, dovoljšno mero strpnosti do razlik, dobro organizirano državo, jasno začrtane smeri gospodarskega razvoja glede na možnosti, ki se ponujajo doma in po svetu, in konkurenco. Tega imajo te skandinavske družbe skoraj v idealnem razmerju. Nehote se vsiljujejo primerjave z ožjo domovino: kje smo, ali so sploh še možne primerjave z razvito Evropo? Kakšne so naše perspektive glede napredka in ali bomo še sploh imeli možnost popotovati glede na drastičen padec standarda? Popotovanje pa se mi kaže kot odmikanje tenke koprne, pogled v smisel življenja, nit, ki se ne sme pretrgati.

Galdhopiggen, 2470 m visoki najvišji vrh Severne Evrope

